

אלו דברים פרק ששי פסחים

ע.

עין משפט
גזר מצוה

כה א מיי פ"ח מהל'
ק"פ הלכה ג:
כו ב מיי פ"ג מהל'
מוגיה הלכה י:
כז ג מיי פ"ג מהל'
אבות העומה ה'
ה:
כח ד שם הלכה ו:
כ"ט ה שם הלכה ז:
ל ו שם הלכה ח:

רבינו חננאל (המשך)
הרמב"ם בסוף שקלים ספין
שנמצא ב"ד בניסן שוחט
בה מדי ב"ג בניסן ושונה
ומטביל כ"ו פ"י כל
טובאת מת טעונה הואה
שלישי ושביעי ואם מצא
כלי ואינו יודע אם טמא
הוא או לא שונה ומטביל,
היה מזה ושונה עליו בו
ביום ומטבילו ונטהו.
ומצו בניסן זהה משנה
כלי מתכות כמטמאין
ומיטהרין דברי ר' אליעזר
ר' יהושע אומר אין
מיטהרין אלא שלימן.
כיצד היה עליהן גישהו
בו ביום התיכן חור והזה
עליהן שני בו ביום הרי
טהורין דברי ר' אליעזר, ר'
יהושע [אומר] אין הדייה
מותר משלישי ושביעי.
הילכך זו הסכין שנמצא
ב"ד בניסן שוחט בה
המבצעה מדי שודאי
טהורה היא ולא הוציאה
בעלים אלא לשוחט בה
שכל היום שוחטין. מצא
אותה ב"ג בניסן יתכן
שהייתה טמאה והיום יום
שביעי שלה, והוציאה
בעליה לטהור עליה
ולטהרה היום כדי שיעריב
השמש וטהא טהורה
לשוחט בה למחר. ב"ד הרי
היא טהורה. קופיץ שהוא
ענין קידום והוא עשוי
לקצב לשבר ברעמות של
צאן ושל בקר, המוצאו בין
ביום י"ג בין ביום י"ד
שונה ומטביל כמו
שאמרו, ומחר ביום ט"ו
הוא טהור. ודייקי מדוקיא
דמתני' דקתני קופיץ
ביום ארבעה עשר שונה
ומטביל, שאין בארבעה
עשר צורך לקופיץ ולא היו
בעליו מוליכין אותו אלא
לטהור היום להשתמש בו
למחר. ומאן שמעת ליה
דאית ליה האי סבא
שחגיגת ארבעה עשר
כפסח הוא בן תימא, וש"מ
כי לבן תימא אסור לשבר
בו עצם לפיכך אין צורך
ביום ארבעה עשר לקופיץ,
דאי רבנן כיון דאמרי
חגיגת ארבעה עשר אינה
כפסח ולשבר בה
עצמות אמאי לא נימא
דחיי קופיץ ביום ארבעה
עשר טהור לגמרי הוא
עצמות
החגיגת הוציאו בעליו.
אלא ש"מ משנה זו אינה
רובנא אלא לבן תימא
וש"מ של לו לבן תימא
שחגיגת י"ד אסור לשבר
בה עצם. ודייקין לא לעולם
מתני' רבנן היא נכונה שחל
י"ד להיות בשבת שאין שם
חגיגה כלל. ודחי להא

על השבע. שיהו נהנין באכילתו ומתשכז להן: ונאכלנו לשני ימים.
חגיגת חמשה עשר דנפקא לן במסכת חגיגה (ט). מותגותא איתו:
יולא זה משום שמחה. אם עיכבה עד למחר ושחטה יולא זה
משום שמחה משום שלמי שמחה ואע"ג שמופרשת ועומדת היא כבר
ושלמי שמחה חובה הן. והא דק"ל
(לקמן דף ע"א). כל דבר שחובה אינו
בא אלא מן החולין כדתניא בספירי'
וזבחת פסח כו' עד לאן ובקר' והלא
אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן
העזים א"כ למה נאמר בקר להקיש
כל הצא מאלף ובקר לפסח מה פסח
דבר שהוא חובה ואינו בא אלא מן
החולין אף כאלו שהוא חובה ואינו בא
אלא מן החולין הני מילי בחובות
דעלמא' אבל שלמי שמחה איתרבי
במס' חגיגה (ח). מדתניא בספירי'
ושמחת לרבות כל מניי שמחה יכול אף
בעופות ומנחות מלמד לומר'י בחג'
מי שחגיגה צאה מהן יאלו עופות
מכאן אמרו ישראל יולאים ידי חובתן
נדקדים ונדבות כו' אע"ג דמחויב
ועומד הוא: ואין יולא זה משום.
חגיגת חמשה עשר דלאמר' דבר שיש
בו חובה אינו בא אלא מן החולין
כלומר משלו ולא ממה שהוא מחויב
ועומד וזו כבר נתקדשה מאתמול:
מאי טעמא. דלמר אין נאכלין אלא
ליום ולילה: נאכלנו לל' כריך לאוכלה
לל': הילנה הוה כונו לל'. מתני' היא
דפרק בתרא כולו לל' ואפי' החגיגה:
למדי דאילנה. דלאהרת לינה נאכלת
אכילה היא: האי שפרא. אינה נאכלת
אלא ליום ולילה: שמוע מינה כונו
אסיין. כולוה מילי דפסח אסיין
בחגיגה צההו היקשא: שוחט זה.
פסחו מיד ואין כריך להטבילה זה
המואלה דמסתמא הטבילה צעליה
אם טמאה הימה הטבילה שגלשה
עשר כדי שיהא הערב שמש ותהא
טהורה צלרצעה עשר: שונה ומטביל.
כלומר אע"פ שספק שמא הטבילה
הצעלים זה שונה ומטביל' מספק שמא
עדיין לא הטבילה שהיה להן שהות
ציוס להטבילה ולהעריב שמש:
קופיץ. ספין גדול הוא ורובן אינן
לשחיטה אלא לחיתוך צמר ולשזירת
עלמות: צין צוה צין צוה. אפילו
נמאלת צלרצעה עשר: שונה ומטביל.
דמנחת שאין שזירת העצם צפסח אין
הצעלים כריכין לה כל ארבעה עשר
עד למחר ויש לומר לא הטבילה שהיה לו
הפסח: אי נימא רבנן. ללא מקשי חגיגה לפסח ואין זה אסור שזירת עצם: מאי שנה ספין דמטביל לה צעליה ממתמול ומוקמינן
לה השתא בחזקת טהרה למואלה משום דחזיא ליה לצעלים צלרצעה עשר לפסח לשחוט הילכך אטבילה ממתמול דניחוי ליה הערב
שמש והא לא חיישינן שמא אצדה לו זה ימים רבים דודאי היום נפלה ממנו דמתוך שצדעת הרגל העם רב אין שזה שם צמקוס
נפילתה שלא תמלא: הוי לחגיגה. לשזירת עולמות ואטבילה ממתמול ואמאי המואלה צלרצעה עשר שונה ומטביל: שזה ערב הפסח
שזרת דאין חגיגה צאה עמו הלכך לא כריכה לצעלים צלרצעה עשר: הן ארבעה עשר להיום שזרת שוחט. צנופיץ אי מדי
ואין כריך להטביל דאע"ג דשמא צעלים היה להן ספין לשחוט ולא הימה קופיץ זו להן אלא לשזירת עולמות והיום אין שזירת העצם
שזרת אפילו הכי כיון דכריכה להן ציוס טוב אחר שזרת כבר הטבילה מערב שזרת דהא שזרת לא מנא לאטבילה דלאמרין במסכת
צילה (ד' פ'): חל יום טוב להיות אחר שזרת מטבילין את הכל מלפני השזרת: וצחמשה עשר. אם מאלה ציוס טוב עלמו: שוחט זה.
שמיים מדי דודאי הטבילה צעלים ממתמול: הרי היא כספין. ואפילו נמאלת צלרצעה עשר שחל להיות צמול שוחט זה מדי דודאי
הוטבילה עם הספין שגלשה עשר הואיל וקשורה עמו: מכלל דרישא. דקתני צין צוה צין צוה שונה ומטביל: לאו שזרת עסקינן.
דאם לא כן קשיא רישא אסיפא אפילו הכי קאמר דאין צו שזירת עולמות אלמלא אסור לשזור עלמות בחגיגת ארבעה עשר:

כברא מסיפא דקתני חל י"ד להיות בשבת שוחט בה מיד מכלל דרישא לאו שבת הוא אלא כחול עסקינן.

תורה אור השלם
1. לא תשחט על חמץ
דמ וברו ולא ילין לבקר
ובח חג הפסח.
שמות לו כה
2. בבית אהרן יאכל לא
חוציא מן הבית מן
הבקר חוציא ובעצם לא
תשברו בו: שמות יב טו
מוסף תוספות
א. ולפי הירושלמי יש
לפרש לאו חובב היא
כלומר אינה חייב על זה
התורה להביאה. מוס'
שאין. ב. והיה כרבנן
דפליגי עלי' דבן תימא
אין מדקתני לשני ימים.
ג. שם א. דלאו חובה היא
מדאורייתא אלא מדרבנן.
שם.
רבינו חננאל
אמאי בחול באה בממוטע
ואינה באה במרובה, פ"י
ממוטע כגון שפמנו על זה
הפסח בני אדם הורבה ואינו
מגיע לכול (לאכול) ממנו
אלא משט. ופרקינן לכן
מביא עמו חגיגה דרבנן
חגיגה הבאה עם הפסח
נאכלת חזילה נאכלת כדפי
שיהא נאכל פסח על
השבע. ונאכלת לבי תימא.
מתני' דלא כבן תימא.
התניא בן תימא אומר
חגיגה הבאה ב"ד עם
הפסח הרי היא כפסח
ואינה נאכלת אלא ליום
ולילה. מאן טעמא דבן
תימא, דכתיב ולא ילין
לבקר וזבח חג הפסח, חג
זו חגיגה הפסח כמשמעו.
בתרתייהו כפסח ובחגיגה
אמר רחמנא לא ילין לבקר.
ואסיקנא לבן תימא חגיגת
י"ד הפסח עם הפסח הרי
היא כפסח לכל דבר, באה
מן הבאן ולא מן הבקר מן
החור ולא מן הקיבות בן
שהה ולא בן ב' שנים ואינה
נאכלת אלא למניייה ואינה
נאכלת אלא צלי ואינה
נאכלת אלא ליום ולילה, יום
י"ד ולי' ט"ו. ואביעיא
(הללן) [דחור], לבן תימא
דאקיש חגיגת י"ד לפסח
אסור שבזירת עצם כפסח
דכתיב ובעצם לא תשחט
בו, א. לא. ופסטי לה מהא